

11.8.2022

VN/7522/2022
STM033:00/2022**VÄHIMMÄISPALKKAUKSEN VALVONTAA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN MUUTTAMISTA KÄSITTELEVÄN JAOSTON KOKOUS 11.8.2022**

Aika 11.8.2022 klo 13.00-13.55

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Virtanen Jarno	STM, puheenjohtaja
Douglas Inka	STTK, jäsen
Eriksson Aki	Lounais-Suomen aluehallintovirasto, jäsen
Kannisto Miia	Akava, jäsen
Koskinen Timo	SAK, jäsen
Lahti-Leeve Suvi	EK, jäsen
Leinonen Mari	STM, jäsen
Nyysölä Mikko	EK, jäsen
Rytkönen-Sandberg Atte	Suomen yrittäjät, jäsen
Ylitespa Johanna	TEM, jäsen
Danner Katja	STM, sihteeri
Ylitöyrä Tanja	STM, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

PJ kertoi, että sekä säädöskäännöksessä että laintarkastuksessa on ruuhkaa. Jaoston aikataulun suhteen tilanne on haastava. Arviointineuvosto ei ole ainakaan toistaiseksi ilmoittanut arvioivansa luonnosta. Virkavalmistelun näkökulmasta esitysluonnos olisi valmis lausuntokierrokselle lähettäväksi.

OM:n harmaan talouden torjunnan johtoryhmä on hyväksynyt selvityshenkilöä koskevan hankkeen, mutta selvityshenkilön nimeämiseen johtava kilpailutus on vasta alkamassa, joten selvityshenkilöstä ei ole jaoston työlle apua.

2. Hyväksytään pöytäkirjat 5-7/2022

Hyväksyttiin kokousten 5, 6 ja 7 pöytäkirjat.

3. Valvontalain 49 § - Ilmoitus muille viranomaisille

Leinonen esitteli pykälän uusimman version. Ehdotusta on tarkennettu siten, että siitä käy paremmin ilmi sääntelyn tarkoitus ja kynnys ilmoitusten tekemiselle. Luonnosta on käsitelty Kuntaliiton edustajien kanssa ja se oli heidän näkökulmasta mennyt parempaan suuntaan.

AVI:n näkemyksen mukaan ehdotus on valvonnan resurssien kannalta hyvä lopputulos. Vain tilanteista, jotka eivät tule työsuojeluvalvonnan keinoin kuntoon, viestitään eteenpäin toisille viranomaisille. Toimiva ja tehokas toimintamalli on onnistuttu kuvaamaan. Ovat samaa mieltä ministeriön tekemistä arvioista ilmoitusten volyymistä.

SAK totesi, että luonnos ihan hyvä näin, eikä kaikista pienistä asioista ei ole aina tarpeen ilmoittaa. Muilla ei ollut asian suhteen kommentoitavaa.

PJ totesi, että luonnoksen kanssa voidaan tältä osin edetä lausuntokierrokselle.

4. Luonnos hallituksen esitykseksi – lausuntokierrokselle lähetettäväksi

Puheenjohtaja kertoi, että rikosilmoitus koskevaa 50 §:ää tai sen perusteluja ei ole muutettu. Nykytilan kuvaukseen ja esityksen vaikutuksiin on tehty tarkennuksia ja täsmennyksiä sekä pieniä lisäyksiä, mutta ei asiallisia muutoksia. Kohdassa "vaihtoehdot ja niiden vaikutukset" tekstiä on tiivistetty.

13 §:ssä on 9- kohdan sivulauseeseen tehty muutos ja lisätty sanat "peruste ja...", mitkä oli esillä edellisessä kokouksessa. Arvion mukaan "peruste ja määrä" on täsmällisempi ilmaisu kuin aikaisempi versio ja kuvaa sääntelyn tarkoitusta paremmin. Vastaava muutos on tehty perusteluihin, mutta itse asia ja sen tarkoitus ei ole muuttunut. Jaoston jäsenillä ei ollut kommentoitavaa 13 §:ään, joten PJ totesi 13 §:n valmiiksi lausuntokierrosta varten.

Suhde perustuslakiin on lisätty kokonaan uutena kohtana. OM:sta ja TEM:stä on saatu kommentteja säätämisyjärjestysperusteluihin kesän aikana ja ne on otettu tekstissä jo huomioon.

SY tiedusteli, onko 13 §:ssä muita kohtia, joissa valvontaa ei tehdä normaalitilanteissa? AVI:n edustaja kertoi, että tilanne on sama niissä laissa säädettyissä asioissa, jotka ovat työehtosopimuksella tosin sovittavissa ja työvuoroluettelo on tästä esimerkki.

SY pohti, miten nykyinen järjestelmä toteuttaa PL 18 §:n mukaista työvoiman suojelusta huolehtimista ja piti hyvänä, että asia on nostettu esiin. Yhdenvertaisuusnäkökulmasta yrityksiin voi kohdistua viranomaisen valvontaa sen mukaan, onko käytetty negatiivista tai positiivista järjestäytymisvapautta ja SY toivoi, että tätä näkökulmaa tuotaisiin vielä lisää esille. PJ totesi, että perustelut lähtevät ajatuksesta, että valvonta on osa perustuslain mukaiseksi todettua yleissitovuusjärjestelmää ja nyt on kyse valvonnan tehostamisesta. Itse yleissitovuusjärjestelmää koskevia valtiosääntöoikeudellisia kannanottoja ei laajenneta luonnokseen nyt tehtyä enempää.

EK totesi, että luonnoksessa on selvitetty työlainsäädännön järjestelmää laajasti, eikä tätä osuutta ole tarvetta ainakaan laajentaa. Toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen rajautuu normaalitilanteissa esityksen mukaisesti, mutta myös järjestäytyneet yritykset saavat toimintaohjeita ja kehotuksia muista asioista, eivätkä jää kokonaan työsuojeluviranomaisen valvonnan ulkopuolelle.

EK:n näkökulmasta jaostossa on käsitelty periaatteellisesti isoja kysymyksiä, kuten sitä, miten sääntely koskee järjestäytyneitä ja järjestäytymättömiä yrityksiä. Jaoston työssä ja olemassa olevalla aikataululla ei ole tarpeen pohtia perustuslakikysymyksiä tarkemmin. Asiaa voi sinänsä lähestyä sekä työnantajan että työntekijän perusoikeuksista käsin. Toinen keskeinen kysymys on, mihin asetuu ns. kehotuskynnys ja myös tätä määrittelyä on jaostossa tehty. EK:n näkökulmasta nyt tehty pohdinta riittää, eikä asia tule tämän valmiimmaksi. EK katsoo, että säännösten perustelut ovat kielellisesti hyvät ja neutraalit. EK:lla ei ole huomautettavaa myöskään rikosasiapuolen osalta. EK ehdotti, että olisi syytä asettaa seuranta säännösten vaikutuksille ja raportoida vaikka parin vuoden päästä työmarkkinaosapuolille siitä, miten sääntely on toiminut. EK katsoo, että esitys voi mennä eteenpäin lausuntokierrokselle.

SY tiedusteli vielä kehotuskynnyksestä, joka on luonnoksen mukaan "vähäistä suurempi". Perusteluissa on taas todettu, että "kehotus on tarkoitettu annettavaksi olennaisista ja merkittävistä puutteista", joten kohta kaipaisi vielä selkeyttämistä, etteivät tekstit olisi ristiriidassa.

PJ totesi, että "olennainen ja merkittävä" puute on määrittely kehotuksen käyttöalaksi voimassa olevan lain alkuperäisissä perusteluissa vuodelta 2005. Sen on tarkoitettu koskevan kaikkia kehotuksen piirissä olevia asiaryhmiä. Palkka-asiaa koskeva kehotuskynnyksen tahtotila on siten sama kuin nykyisinkin. AVI:n edustaja totesi lisäksi, että valvojan viranomaisen sisällä on linjauksia siitä, mikä on vähäistä ja mikä vähäistä

suurempaa haittaa eri asiaryhmissä. Hallintotuomioistuimissa ei ole tähän saakka kyseenalaistettu sitä, onko viranomaisella ollut toimivalta toimia eli kehotuskynnystä olisi pidetty liian alhaisena.

Todettiin, ettei jaoston jäsenillä ei ollut tarvetta käydä esitysluonnosta kohta kohdalta uudestaan läpi, koska tämä tehtiin jo edellisessä kokouksessa. Kun jäsenillä ei ollut muiltakaan osin kommentoitavaa, PJ totesi, että jaoston laatima HE luonnos on saatu valmiiksi lähetettäväksi lausuntokierrokselle.

5. Keskustelu lausunnonantajista

Puheenjohtaja tiedusteli, onko jaostolla toiveita lausunnonantajiksi. Toiveita ei esitetty.

6. Muut asiat – jaoston työn jatko

Puheenjohtaja kertoi, että lausuntokierroksen suositus on kuusi viikkoa, mutta tämä lyhenee todennäköisesti enintään viiteen. Lausuntokierroksen on tarkoitus päättyä syyskuun loppupuolella.

PJ totesi, että jaoston nyt käymän keskustelun perusteella ei ole tarpeellista pitää loppuja sovittuja jaoston kokouksia. Jos lausuntokierrokselta saadaan sellaista palautetta, että asia olisi muuttumassa aivan toisenlaiseksi kuin miten asia on jaoston työssä ajateltu, STM on yhteydessä jaoston jäseniin ja arvioidaan jatkovalmistelun tilanne. Varsinainen kolmikantakäsittely tapahtuu TTN:ssä lausuntokierroksen jälkeen arviolta lokakuun puolen välin jälkeen. Esitys on tavoite antaa eduskunnalle 17.11.2022.

SY tiedusteli, onko tänään käsiteltyyn versioon tulossa muutoksia ennen lausuntokierrosta ja milloin luonnoksesta voisi jättää kirjallisen lausunnon lausuntokierrosta varten. PJ totesi, että tässä vaiheessa korjataan ainoastaan kirjoitusvirheitä ja mahdollisesti tiivistetään tekstiä. Jaoston käsittelemään luonnokseen, joka lähetetään lausuntokierrokselle, ei lisätä eriäviä tms. täydentäviä lausuntoja, koska lopullinen hyväksyntä tapahtuu vasta lausuntokierroksen jälkeen TTN:ssä. Mahdolliset kommentit ja muut täydennysehdotukset voi esittää annettavassa lausunnossa. SY piti esitettyä poikkeuksena normaalista käytännöstä.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti jäseniä jaoston työstä kevään ja kesän aikana. PJ ja päätti kokouksen klo 13.55.